

LIMIS: innoveren als core business

Sneak preview in de toekomst van de zorg

Het is een behoorlijke expeditie, wanneer je vanaf de hoofdingang van het Medisch Centrum Leeuwarden (MCL) door de bijna eindeloze gangen loopt op weg naar LIMIS. Maar voor wie van innovatie houdt is een bezoek aan het 'Institute for Healthcare Innovations & Training' een heerlijk uitje. In propre lichtgekleurde ruimten werkt hier een team van medisch specialisten én business managers hand in hand aan vernieuwingen die de wereldwijde gezondheidszorg nieuwe dimensies geven. Enkele wapenfeiten: 'BlijvendinBalans'-e-coaching voor mensen met overgewicht, de Virtuele OK en het 'project naadlekage', waar de wereld op korte termijn nog veel van zal horen. De NOMMER sprak met directeur Hessel Bouma en kreeg alvast een sneak preview in de toekomst van de gezondheidszorg.

'Innovaties hebben een bijzondere eigenschap', stelt Bouma. 'Dat is dat je nooit kunt voorspellen hoe en wanneer ze precies ontstaan. Ergens op de wereld heeft iemand een idee, de omstandigheden blijken gunstig en pàts; er groeit iets. Zo is het in Leeuwarden ook gegaan. Aanvankelijk met kijkoperaties in de buikholte, ook wel laparoscopie of minimaal-invasieve chirurgie genoemd. Dat was rond het jaar 2000. In die tijd werkte chirurg Jeroen Meijerink in het MCL, nu verbonden aan het VU medisch centrum. Hij was buitengewoon geïnteresseerd in de methodieken voor zogenaamde knoopsgatoperaties en ging zich in deze techniek bekwamen. Zo begon het in Leeuwarden te broeien. 'Men gelóófde er in. Er werd door de MCL-directie geïnvesteerd in vier nieuwe operatiekamers, zogenaamde endosuites en het werd een specialisme. Met als gevolg dat Leeuwarden uitgroeide tot dé plek waar iedere chirurg moest zijn

voor expertise en de side-by-side training laparoscopie. Dit werd als enige in Nederland door de Inspectie goedgekeurd. Vanuit die situatie is LIMIS ontstaan.' De succesvolle ontwikkeling als trainingscentrum was een goede zakelijke bodem om verder te ontwikkelen. Daarvoor werd in 2009 Hessel Bouma aangetrokken, die eerder zijn sporen had verdiend als business manager bij onder andere Philips en als kwartiermaker Healthy Ageing bij het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG). Hierbij ontwikkelde hij de strategie en was hij onder andere oprichter van het Healthy Ageing Network Noord-Nederland (HANNN). 'Ik vond LIMIS een échte uitdaging, al klinkt dat misschien wat cliché. De minimaal-invasieve chirurgie was zich wereldwijd razendsnel aan het ontwikkelen, met als gevolg dat Leeuwarden op dat gebied werd gezien als een zeer belangrijke hotspot. Er werden veel trainingen gegeven. Vanuit die positie

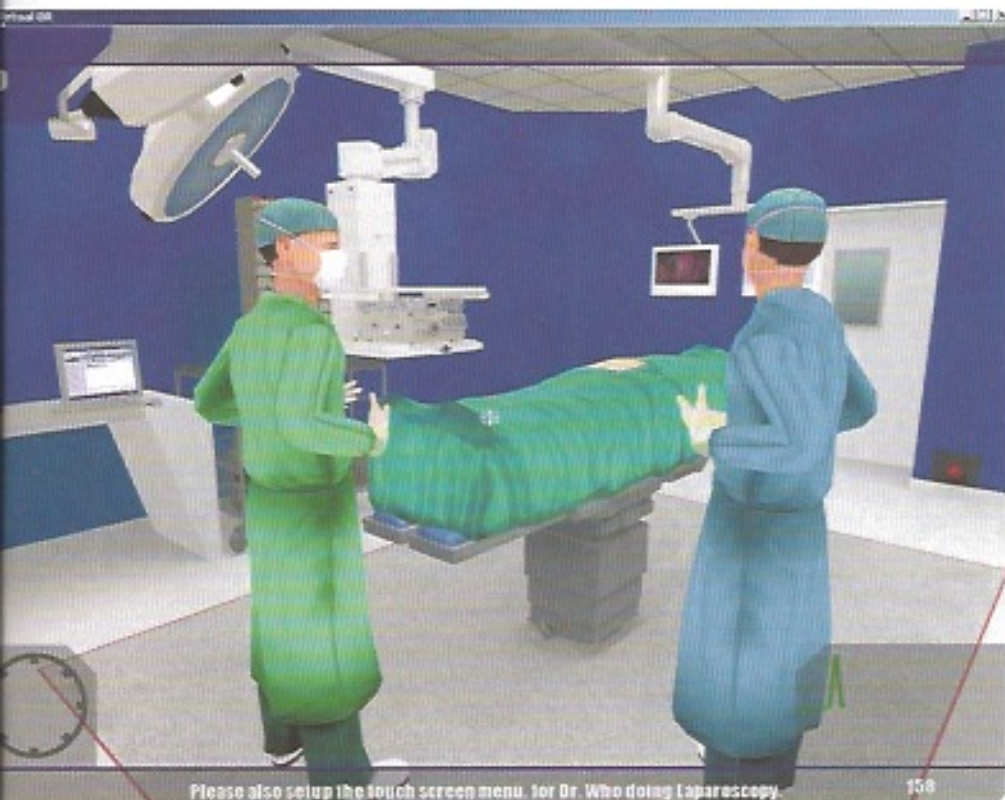
zijn we véder gaan kijken. Onze missie is dat we zinvolle, innovatieve bijdragen willen leveren aan het verbeteren van de gezondheidszorg. Dus zijn we los van die trainingen ook continu op zoek gegaan naar nieuwe innovaties. De spin-off van die inspanningen is dat de gezondheidszorg op bepaalde gebieden beter wordt en er ook nog eens nieuwe bedrijvigheid ontstaat.'

De strategie die Bouma schetst heeft al een reeks opmerkelijke projecten opgeleverd, die de incubatieperiode al achter zich hebben en op het punt staan op de markt te worden gebracht. Een mooi voorbeeld is de innovatie BlijvendinBalans, een

blijvendinbalans.nl

Je online lijfcoach door dik en dun

Een inkijkje in de virtuele OK

e-coaching programma voor mensen met overgewicht. Mensen met overgewicht worden online geholpen hun leefstijl te verbeteren en te komen tot een gezond gewicht. Deelnemers krijgen persoonlijke tips en adviezen. Het is een heel intelligent programma, ontwikkeld door onder andere psychologen, diëtisten en bewegingsdeskundigen.

Gaming

Andere in het oog springende innovaties betreffen de introductie van gaming bij opleidingstrajecten. Bouma: 'De behoefte is begonnen op universiteiten en andere plekken waar chirurgen en OK-assistenten worden opgeleid. Die locaties waren dikwijls goed voorzien van allerlei simulatie-apparatuur, maar die werden niet intensief genoeg gebruikt. Iedereen vroeg zich af hoe dat nu kon. Blijkbaar wordt werken aan een simulator als onderdeel van een lange werk- of studiedag saai gevonden. In een samenwerkingsverband tussen UMCG en het gamingbedrijf Grendel Games (een eerdere participatie van de NOM, red.) en LIMIS wordt nu de 'Nintendo Lap Wii Trainer' ontwikkeld ter verbetering van de

oog-hand coördinatie voor de chirurgen. Samen met Grendel Games en Olympus Medical Systems uit Hamburg is ook de Virtuele OK (operatiekamer) ontwikkeld. Dat is een online trainingstool voor OK-assistenten. Door te gamen leert men spelenderwijs om te gaan met ingewikkelde OK-apparatuur en in te spelen op reële situaties. En wat zie je? Dat de trainingsarbeid gigantisch toeneemt! Als er één ding is dat we hebben geleerd dan is het dat ieder mens van groot tot klein verknocht is aan spelletjes.' Dat ook chirurgen zich niet aan die menselijke eigenschap onttrekken wordt volgens Bouma bewezen door het succes van de 'Nintendo Wii U Laparoscopie Trainer'. 'Dat is een trainingsspel waarmee specialisten hun laparoscopische vaardigheden kunnen verbeteren. Dat is nu al een PR-succes. Niet alleen kan men nu thuis trainen, wanneer men maar wil; ook kan men in het ziekenhuis een half uurtje voor aanvang van een operatie nog even het hoofd scherpen en de handen soepel maken. De game is dan als het ware het equivalent van een warming up van een sportman.'

Verminderen naadlekage

Het zijn innovaties die de gezondheidszorg beter en tegelijkertijd efficiënter maken. De patiënt profiteert omdat de vaardigheden van specialisten beter worden, maar ook omdat operaties preciezer worden en de risico's daarmee kleiner. Een mooi voorbeeld is een project dat bij LIMIS - in vergelijking met de gaming-toepassingen - een iets minder exotische naam heeft gekregen: 'project naadlekage'. 'Een innovatie waar veel patiënten erg blij van zullen worden', aldus Bouma. 'In tien procent van alle darmoperaties wereldwijd treedt namelijk de gevaarlijke complicatie van naadlekage op. Een pas geopereerde darm gaat dan lekken, wat levensbedreigend is. We ontwikkelen nu een meetinstrument waarmee de chirurg kan meten op welke plek de doorbloeding van de darm het beste is. Dát is dan de plek die je moet kiezen voor je ingreep en de daaropvolgende hechting. Het gevolg is dat het percentage naadlekkages naar verwachting afneemt. Je kunt je voorstellen wat een dergelijke ontwikkeling de komende jaren mondiaal kan betekenen voor het welzijn van patiënten en ook de efficiency in de gezondheidszorg.' En de toekomst? Mogen we verwachten dat LIMIS de komende jaren blijft groeien? Bouma: 'Groei van onze organisatie zélf is geen doel op zich. Wel hebben we de ambitie om onze innovaties in het huidige tempo door te ontwikkelen. Daarbij staat samenwerking centraal, met specialisten, maar ook met tal van toeleveranciers en kennisinstellingen. En natuurlijk met bedrijven die risico durven te nemen, omdat ze een duidelijke marktvisie hebben. Dat soort samenwerkingsverbanden is de beste garantie voor groei.'

www.limis.org